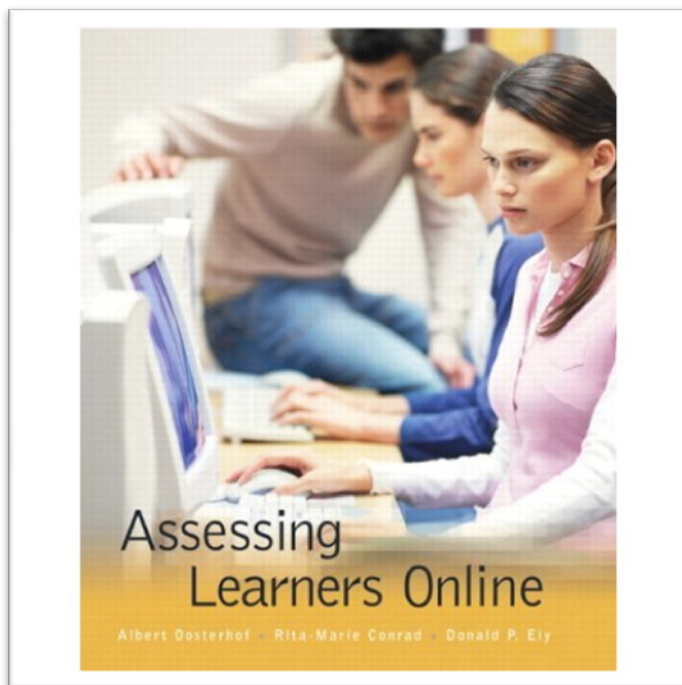

บทปริทัศน์หนังสือ (Book Review)

อนิรุทธิ์ สติมัน*

การประเมินผู้เรียนออนไลน์ (Assessing Learners Online)

หนังสือ เรื่อง การประเมินผู้เรียนออนไลน์ (Assessing Learners Online)

ผู้แต่งโดย Albert Oosterhof; Rita-Marie Conrad; Donald P. Ely

สำนักพิมพ์ Allyn & Bacon Publisher จัดจำหน่ายโดย Pearson Education

([http://www.pearsonhighered.com/educator/product/](http://www.pearsonhighered.com/educator/product/Assessing-Learners-Online/9780130911223.page)

[Assessing-Learners-Online/9780130911223.page](http://www.pearsonhighered.com/educator/product/Assessing-Learners-Online/9780130911223.page))

ปีที่พิมพ์ 2008

จำนวนหน้า 256 หน้า

* อาจารย์ ดร. ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทนำ

การเรียนแบบออนไลน์ (Online Instruction) หมายถึง การใช้สารสนเทศและสื่อในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อดิจิทัลมาประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในรายวิชาหรือหลักสูตร โดยอาศัยระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการดำเนินกิจกรรมลักษณะของข้อมูลสารสนเทศเป็นข้อมูลทางคอมพิวเตอร์หรืออิเล็กทรอนิกส์อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานอยู่ตลอดเวลา ทำให้การเรียนแบบออนไลน์เป็นการเรียนที่สามารถโต้ตอบ (Interactive) กันได้เหมือนการเรียนในห้องเรียนปกติ และด้วยความสามารถที่เป็นข้อมูลแบบดิจิทัลทางคอมพิวเตอร์ทำให้สามารถนำเสนอโดยใช้เทคโนโลยีที่เป็นลักษณะของมัลติมีเดีย สามารถนำเสนอข้อมูลที่เป็นข้อความ รูปภาพ กราฟิก วิดีทัศน์ วิดีโอคลิป เสียงและภาพเคลื่อนไหวในลักษณะ 2 มิติ หรือ 3 มิติได้ ทำให้การเรียนออนไลน์มีความน่าสนใจมากขึ้น และสามารถใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ขอบข่ายกว้างขวางของอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในการบริการจัดการเนื้อหาความรู้ การนำส่งเนื้อหา (Content Delivery) การให้บริการทางการศึกษารวมถึงการใช้เครื่องมือสื่อสารในอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน การสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหรือผู้เรียนด้วยกันเองให้เกิดขึ้นในมิติเวลาประสานและต่างเวลา (Synchronous and Asynchronous Mode of Communication) ซึ่งจะกลายเป็นคุณสมบัติหลักอีกอย่างหนึ่งของการเรียนออนไลน์ คือเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางไกล (Distance Learning) ได้ด้วย

การประเมินผล (Assessment) มีมากมายหลายรูปแบบและเกิดขึ้นอย่างหลากหลายและกว้างขึ้น สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์มีการขยายรูปแบบจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

มีการสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านสื่อและเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นมาอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการวัดและประเมินก็เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการเรียนการสอนในทุก ๆ หลักสูตร หนังสือเรื่อง “การประเมินผู้เรียนออนไลน์” ผู้เขียนพยายามนำเสนอมุมมอง แนวคิดจากปัจจัยพื้นฐานที่มีของการประเมินผลทั่วไปมาประยุกต์ใช้ร่วมกับหลักการประเมินกับสภาพแวดล้อมทางเรียนออนไลน์ โดยผู้เขียนเน้นเรื่องพื้นฐานของการประเมินดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานของการสร้างความถูกต้องสำหรับการประเมินผล แต่บริบทของการสภาพแวดล้อมออนไลน์ยังเป็นที่พุดคุยและถกเถียงกันทางวิชาการอยู่โดยตลอด ในการประเมินออนไลน์ เราจะได้ทราบวิธีการเลือกสิ่งที่เหมาะสมในการประเมินในสภาพแวดล้อมออนไลน์ วิธีการใช้การทดสอบการเขียน (Written tests) กระบวนการประเมินทักษะของผู้เรียน นอกจากนั้นยังมีการให้ข้อเสนอแนะให้ผู้เรียนและวิธีการประเมินอย่างมีประสิทธิภาพการใช้ซอฟต์แวร์การสนับสนุนจัดการหลักสูตรออนไลน์ ซึ่งผู้เขียนเชื่อว่าการเรียนการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับออนไลน์มีความคาดหวังในการประเมินและมาตรฐานการประเมินเป็นแบบเดียวกันกับการประเมินแบบดั้งเดิม (Traditional assessment) เหมือนกับการประเมินในสภาพแวดล้อมที่พบเจอหน้ากันจริง ๆ (Face-to-Face)

วัตถุประสงค์

หนังสือเล่มนี้นำเสนอกระบวนการทัศน์การเรียนการสอนและการประเมินการเปลี่ยนแปลงทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมถึงนำเสนอกรอบแนวคิดสำหรับการประเมินผู้เรียนในสภาพแวดล้อมการเรียนแบบออนไลน์ เพื่อนำเสนอองค์ประกอบสำคัญสำหรับการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ ขั้นตอนและ

กระบวนการสำหรับการออกแบบการเรียนการสอน สำหรับการประเมินผลแบบออนไลน์ ซึ่งเนื้อหาเหมาะสำหรับ อาจารย์ นักออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Designers) และนักการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมออนไลน์ นอกจากนั้น ยังเหมาะสำหรับ สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัย โรงเรียน ตลอดจนวิทยาลัยที่มีหลักสูตรเกี่ยวข้องกับการออกแบบและนำเสนอ (Design and Delivery) สำหรับ การเรียนการสอนออนไลน์ (Online instruction) การเรียนการสอนทางไกล (Distance Education) ซึ่งในหนังสือจะมีแนวทางการดำเนินการ เทคนิคและวิธีการในการประเมิน การสร้างแบบวัด และประเมิน การประเมินปฏิสัมพันธ์ในออนไลน์และการทำงานร่วมกัน (Assessing Online Interaction and Collaboration) ของผู้สอนและผู้เรียนในหลักสูตร

สาระสำคัญ

หนังสือเรื่อง การประเมินผู้เรียนออนไลน์ ประกอบไปด้วยเนื้อหาจำนวน 14 เรื่อง โดยที่เนื้อหาทั้งหมดนำมาจัดกลุ่มแบ่งออกเป็นตอน ๆ ตามแนวทางการนำเสนอได้ 5 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 การสร้างกรอบในการประเมินผู้เรียน (Establishing a Framework for Assessing Students) เป็นการนำเสนอมุมมอง ประวัติที่ผ่านมาของการประเมินผู้เรียนที่ไม่มีคอมพิวเตอร์และมีคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงมีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมด้วย จนกระทั่งมีระบบออนไลน์ ความแตกต่างจากการประเมินออนไลน์กับการประเมินผลในชั้นเรียนในส่วนอื่นๆ ก็จะอธิบายเกี่ยวกับการวัดความรู้, การสร้างหลักฐานของความตรง การประเมินผลโดยใช้การสังเกต

ตอนที่ 2 การกำหนดแผนการประเมิน (Determining an Assessment Plan) ประกอบด้วย เรื่อง การตัดสินใจในการประเมิน, การสร้างและกำหนดระยะเวลาการประเมินในการเรียนและการฝึกอบรม, ประเภทของการประเมินทักษะในการเรียนและการฝึกอบรม, การเลือกเนื้อหาที่ต้องการการประเมิน, การพิจารณาข้อกำหนดสิ่งที่ควรประเมิน, การหาความเที่ยง (Reliability) สำหรับการประเมิน, ข้อจำกัดของรูปแบบการทดสอบ ส่วนที่สองเป็นข้อพิจารณาสำหรับการสร้างแผนการประเมินในการทดลองแบบออนไลน์ซึ่งการประเมินมีรายละเอียดมาก ให้ความสำคัญเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหา การวางแผนการประเมิน และยังอธิบายถึงการตัดสินใจว่าจะใช้การประเมินผลระหว่าง (Formative) ซึ่งเป็นการประเมินรับรองสิ่งที่ได้รับการเรียนรู้จากกระบวนการ เช่น การกำหนดผลการเรียนระหว่างเรียน

ตอนที่ 3 การสร้างและการจัดการการประเมินผลการเขียน (Producing and Administering Written Assessments) ประกอบด้วยเรื่อง การสร้างรายการประเมินการเขียน ข้อดี และข้อ จำกัดของการประเมิน การตรวจสอบคุณภาพในรายการประเมิน, ฝึกปฏิบัติการตรวจสอบคุณภาพที่พึงประสงค์เหล่านี้ในรายการที่เสร็จสมบูรณ์, การเขียนเรียงความ, ข้อดีและข้อจำกัดของการเขียนเรียงความ, ข้อกำหนดการประเมินคุณภาพที่ต้องการในการเขียนเรียงความ, เกณฑ์การให้คะแนนการประเมิน

ตอนที่ 4 การสร้างและการจัดการการประเมินการปฏิบัติ (Producing and Administering Performance Assessments) กล่าวถึงเรื่อง ข้อควรพิจารณาเมื่อใช้การประเมินผลการปฏิบัติ, ลักษณะของการประเมินการปฏิบัติ, การแบ่งประเภทของ

การประเมินผลการปฏิบัติ, ข้อดีของการประเมินการปฏิบัติ, ข้อจำกัดของการประเมินปฏิบัติ, การสร้างการประเมินผลการปฏิบัติในการเรียนออนไลน์

ตอนที่ 5 การประเมินปฏิสัมพันธ์ออนไลน์และการทำงานร่วมกัน (Assessing Online Interaction and Collaboration) ถือว่าเป็นตอนที่สำคัญซึ่งได้กล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐานของการประเมินผลออนไลน์ ประกอบด้วย การประเมินผล การเขียน (Written tests) การประเมินผลการปฏิบัติ (Performance Assessments) และการทำงานร่วมกัน (Collaborative Work) เป็นบริบทสำคัญของการประเมินผลออนไลน์ ตัวอย่างเช่น การเลือกประเมินผลการเขียน อาจใช้รายการแบบปรนัย แต่เมื่ออยู่ในบริบทของสภาพแวดล้อมการเรียนออนไลน์, รายการประเมินแบบปรนัยไม่จำกัดรูปแบบเดิม ๆ ของการเลือกคำตอบระหว่างตัวเลือกที่เป็นตัวอักษร แต่จะสามารถสร้างความหลากหลายของสื่อที่ช่วยให้การเลือกมีหลาย ๆ รูปแบบ เช่น การเลือกสถานที่ภายในภาพที่แสดงให้เห็นแนวความคิด หรือเลือกข้อความที่ตัดตอนมาแสดงเสียงที่บ่งบอกถึงลักษณะเฉพาะของเพลงนั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีการตอบสนองในทันที หรือแม้กระทั่งสรุปในระหว่างการประเมิน

นอกจากนั้นในบทท้ายของหนังสือยังได้กล่าวถึง ปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันในออนไลน์ ได้แก่ กิจกรรมสร้างชุมชนออนไลน์ (Community-Building Activities) การออกแบบและขั้นตอนการทำงานร่วมกัน รายละเอียดของกระบวนการกลุ่ม เช่น การกำหนดขนาดของกลุ่ม (Group Size) การกำหนดมาตรฐานการสื่อสาร (Communication Standards) บทบาทของทีม (Team Roles) กระบวนการประเมินผลและการสะท้อนกลับ (Process Reflection and Evaluation) การพัฒนาแผนการสร้างชุมชนออนไลน์ และมีการอธิบายถึง

การใช้ซอฟต์แวร์เพื่อสนับสนุนการสร้างชุมชนออนไลน์และการทำงานร่วมกัน นอกจากนั้นหนังสือได้อธิบายวิธีการจัดการการประเมินการมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันในทุก ๆ ส่วน ได้แก่ การประเมินระหว่าง (Formative Assessment) และประเมินหลังหรือการประเมินรวบยอด (Summative Assessment) สำหรับกิจกรรมการทำงานร่วมกัน โดยมีการประเมินผลจากผู้สอน (Instructor Assessment) ผู้เรียนประเมินตนเอง (Self-Assessment) และประเมินจากผู้เรียนด้วยกัน (Peer Assessment) และมีการอธิบายการกำหนดเกณฑ์ (Criteria) ในการประเมิน การพัฒนาและเลือกเครื่องมือในการประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของการเรียนแบบออนไลน์

สรุป

หนังสือเรื่อง การประเมินผู้เรียนออนไลน์ (Assessing Learners Online) นี้ได้นำเสนอแนวความคิดการประเมินผู้เรียนออนไลน์ที่ได้ผสมผสานแนวความคิดการประเมินการเรียนรู้ในแบบดั้งเดิม (Traditional Assessment) มาใช้แนวคิดและวิธีการประยุกต์กับการประเมินในรูปแบบออนไลน์ ที่เหมาะสมมีตัวอย่างแนวคิดและเทคนิควิธีการเป็นไปตามขั้นตอนที่ทีมผู้เขียนได้พยายามอธิบายและนำเสนอตัวอย่างจากประสบการณ์มาถ่ายทอด ซึ่งเป็นสิ่งที่มีประโยชน์สำหรับผู้ที่กำลังศึกษาในเรื่อง การเรียนการสอนออนไลน์ การเรียนแบบอีเลิร์นนิง (E-Learning) การเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning) การเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือที่อาจเรียกชื่อได้อีกหลายแบบ ซึ่งทั้งหมดเหล่านั้นจะต้องศึกษากระบวนการ เทคนิค วิธีการและขั้นตอนประเมินที่ถูกต้อง การเลือกใช้เครื่องมือการประเมินและสามารถประเมินผู้เรียนได้ครบถ้วนในทุกมิติของการ

เรียนออนไลน์ หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครู อาจารย์ นักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนออนไลน์ หรือการฝึกอบรมออนไลน์ และยังเหมาะสำหรับ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ระดับดุษฎีบัณฑิตในสาขาการศึกษาที่กำลังศึกษาวิจัยในเรื่อง การเรียนการสอนออนไลน์ (Online Instruction) การเรียนการสอนทางไกล (Distance Education) ซึ่งจะเป็นประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง